

JOHANN HEINRICH PESTALOZZI

SÄMTLICHE BRIEFE

Herausgegeben vom Pestalozzianum
und von der Zentralbibliothek Zürich

DREIZEHENTER BAND

Briefe Nr. 5839–6252

ORELL FÜSSLI VERLAG ZÜRICH

INHALTSVERZEICHNIS

Vorwort	IX
Text: Briefe Nrn. 5839-6252	1
Anhang I: Textkritik	377
Anhang II: Sacherklärung	426
Anhang III: Spracherklärung	543
Anhang IV: Register der Briefempfänger	556
Namens- und Ortsregister	559

Abbildungen:

Tafel I:	Pestalozzis Grab am Schulhaus zu Birr, vor 1846 Aquarell im Pestalozzianum Zürich	Titelbild
Tafel II:	Heinrich Pestalozzi um 1820 Anonymes Ölgemälde, 1941 im Besitz von Dr. Wendriner, New York	96/97
Tafel III:	Denkspruch für Jakob Kern, 10. Januar 1825, s. den Text S. 217, Brief 6089 (vgl. Brief 6022)	224/225

Anhang IV

REGISTER DER BRIEFEMPFÄNGER

(nach Nummern)

-
- Aarau, Regierung: Nr. 6179
Ackermann: Nr. 6187
Aebli: Nr. 5863, 5889, 5928, 5941, 5956
Allen: Nr. 5933
Amieth: Nr. 6043
Ancenay: Nr. 5893
Andrá: Nr. 6011
André et Cottier: Nr. 6162
Audemars: Nr. 5924, 5936, 5997, 5998,
6066, 6073
Badham: Nr. 5895, 5919, 5974, 6000,
6093, 6115
Barth: Nr. 5867
Becker: Nr. 6188
Benoit: Nr. 5853
Bern, englische Gesandtschaft: Nr. 6024
Bertele: Nr. 6189
Bertholet: Nr. 6103
Blochmann: Nr. 5845
Bonorandi: Nr. 5938
Bonstetten, von: Nr. 5905, 6054
Bracher: Nr. 6204
Braillard: Nr. 5929
Braun: Nr. 6181, 6196
Brougham: Nr. 5888a
Brunner: Nr. 5899, 5907, 5910, 5930,
5980, 6048, 6083
Calame: Nr. 6102
Canning: Nr. 5888
Caudon: Nr. 6104
Coblenz, Schulkollegium: Nr. 6226, 6242
Constance: Nr. 5971, 6168
Correvoon: Nr. 6052, 6058, 6109, 6177,
6247, 6250
Cotain: Nr. 5876, 5881, 5883, 5902,
5943, 6055
Cotta: Nr. 6021, 6165, 6241
Coutts: Nr. 5894
Cuendoz: Nr. 5851, 6015
Dähler: Nr. 5982
Decoppet: Nr. 6107, 6111, 6140
Dériaz: Nr. 5854, 6085
Desponds: Nr. 5878
Destrocle: Nr. 6110
Develey: Nr. 5852
Droz: Nr. 6003, 6019, 6031
Düsseldorf, Regierung: Nr. 6248
Du Lion: Nr. 5978
Effingen, Gemeinderat: Nr. 6178
Fäppler: Nr. 5983
Fatto: Nr. 5985, 5994, 6152
Fehlmann: Nr. 6033, 6160
Fellenberg, von: Nr. 6060
Fernandez: Nr. 5875, 5877, 5922, 6037,
6057, 6068, 6076
Fink: Nr. 5984
Fiigi: Nr. 6197
Flaction: Nr. 6059
Frey (Frey): Nr. 6026, 6039
Frey: Nr. 6205
Fröhlich: Nr. 6014
Gais, Waisenverwaltung: Nr. 6175, 6176
Gijorn: Nr. 6207
Gilef: Nr. 5917
Girard: Nr. 6056, 6093a
Goldener: Nr. 6156, 6163
Groß: Nr. 6032, 6081

- Häfeli: Nr. 5935, 5937, 6018
 Hangard: Nr. 6211, 6212
 Hautli: Nr. 6013, 6155
 Heilmann: Nr. 6236
 Heiß: Nr. 6225
 Helfrich: Nr. 5866, 5900
 Henning: Nr. 6186
 Henciod: Nr. 6099
 Hermes: Nr. 6190
 Herzog: Nr. 6164
 Heubner und Wolke: Nr. 6202
 Hillhar: Nr. 5846, 5963
 Hirt: Nr. 6075, 6080, 6118, 6128, 6136
 Höhn: Nr. 6020
 Hopf: Nr. 6167
 Horner: Nr. 6185
 Horvath: Nr. 6191
 Huarés: Nr. 6051
 Hübner: Nr. 6198
 Hürlimann: Nr. 5865, 5882, 5892
 Humboldt, von: Nr. 6041
 Hurry: Nr. 6135
 Hurter: Nr. 6017
- Jeler: Nr. 5964
 Jauregui: Nr. 6004, 6036, 6123
 Juch, von: Nr. 5869, 5901, 5927, 5945,
 5973, 5995, 6069
- Kaiser: Nr. 5942, 5947
 Kallenbach: Nr. 5864, 5909
 Keller: Nr. 5880, 5915, 5923, 5977, 6046
 Kern: Nr. 6089, 6113
 Kinkelin: Nr. 6122
 Köln, Regierung: Nr. 6249
 Krüsi: Nr. 5957, 6038, 6169
- Ladomus: Nr. 6219
 Landolt: Nr. 5862
 Lang: Nr. 5911, 5944, 5972
 Lausanne, Schiedsgericht: Nr. 6064, 6074
 Lausanne, Staatsrat: Nr. 5848, 5950,
 6061, 6065, 6072, 6077, 6084
 Lecky: Nr. 5898
 Lippe: Nr. 6252
- Marschal: Nr. 5920
 May: Nr. 6192
 Mayer: Nr. 6198
- Mayo: Nr. 5914, 5934, 5993, 6095, 6240
 Michod: Nr. 6091
 Mieg: Nr. 6182
 Molin, de: Nr. 5849, 5857
 Mon, de: Nr. 6078, 6132
 Mongenet: Nr. 5896, 5903, 5946, 5976,
 6001, 6049, 6090
 Monod: Nr. 5960
 Montezuma: Nr. 6218
 Moosbrugger: Nr. 6229
 Morel: Nr. 5891
 Mosbach, Pastoral-Vereinsgesellschaft:
 Nr. 6042
 Mowe: Nr. 5841
 München, Schulbücherverlag: Nr. 6227
- Nabholz: Nr. 6012
 Näf: Nr. 5957
 Nägeli: Nr. 5951, 6008
 Neuchâtel, Feuille d'avis: Nr. 6097
 Nidwalden, Regierung: Nr. 6023
 Niederer: Nr. 5860, 5885, 5931, 5957
 5979, 5981, 5989
 Niederhäusern, von: Nr. 6147
- Orell, Güssli & Cie.: Nr. 5861, 6174,
 6221
 Orelli: Nr. 6193, 6216
- Pashud: Nr. 6108
 Paschoud: Nr. 5932, 6098, 6100, 6203
 Perceret: Nr. 5991, 6025, 6029, 6035,
 6101
 Perrot, de: Nr. 6086
 Pestalozzi, Familie: Nr. 6144, 6223
 Pestalozzi-Schmid: Nr. 5897, 5959, 5967,
 5969, 5992, 6079, 6088, 6116, 6117,
 6130
 Peter: Nr. 6016
 Penzignet: Nr. 6062
 Pfister: Nr. 6184, 6199
 Pflüger: Nr. 5842
 Pircher: Nr. 5874, 5913, 6244
 Pöckelsheim: Nr. 6009, 6157
 Pontelli, de: Nr. 5855, 6006, 6220, 6237
 Potterat: Nr. 5939
 Price: Nr. 6028
 Pucci: Nr. 6007, 6238

- Namelet: Nr. 6092
 Navara: Nr. 6082
 Reichmann: Nr. 6161
 Reimann, von: Nr. 6158
 Renner: Nr. 6010
 Richard: Nr. 6222, 6243
 Ritter: Nr. 6030, 6045
 Röthlisberger: Nr. 5884, 5886
 Rosenberger: Nr. 5906
 Rossel: Nr. 6121, 6159
 Rossel: Nr. 6210, 6224, 6228, 6231, 6235
 Rougemont, de: Nr. 5850, 5858

 Sauerländer: Nr. 5916, 5987, 6005, 6230
 Saper: Nr. 6154
 Scheibener: Nr. 5868, 5890, 5908
 Schiegg: Nr. 5955
 Schiller: Nr. 6040
 Schindler: Nr. 5879
 Schmid: Nr. 5996, 6034, 6124-6127,
 6129, 6131, 6133, 6134, 6137-6139,
 6141-6143, 6145, 6146, 6149, 6151,
 6215, 6232, 6233, 6245
 Schumacher: Nr. 6183, 6200
 Schweighard: Nr. 6120
 Shickwood: Nr. 6239
 Stäbli: Nr. 6251
 Steinkopf: Nr. 6166
 Stopwood: Nr. 5990
 Süvern: Nr. 5844

 Thon, du siehe Du Thon
 Torre: Nr. 5968
 Truttmann: Nr. 5988, 6148, 6234
 Turnbull: Nr. 6096

 Übereinkunft: Nr. 5957
 Usteri: Nr. 6044, 6214

 Vautravers: Nr. 6112
 Vay, von: Nr. 6201
 Vendel: Nr. 6150
 Vetsch: Nr. 5873
 Willinger: Nr. 5940
 Wolf: Nr. 6206

 Wägelin: Nr. 5871, 5965
 Warschau, Kultusministerium: Nr. 5870
 Wartmann: Nr. 5872, 5912
 Webber: Nr. 5918, 5925, 5948, 5986,
 6002, 6047
 White: Nr. 5975, 6050, 6067, 6094, 6114
 Wilberforce: Nr. 5887
 Wolf: Nr. 6194
 Wurm: Nr. 5847, 5856

 Yverdon, Municipalität (Stadttrat):
 Nr. 5921, 5949, 5953, 5954, 5961,
 5962, 5966, 5970 a, 5999, 6027, 6053,
 6063, 6070, 6071, 6105, 6106, 6119,
 6153, 6170, 6171, 6173, 6246

 Zeller: Nr. 6209, 6217
 Zemp: Nr. 5840, 5926, 5952
 Zollhofer: Nr. 5839, 5904, 5970
 Zschoffe: Nr. 5843

 Unbekannt: Nr. 5859, 5958, 6022, 6172,
 6180, 6195, 6208, 6213, 6216